

عنوان مقاله:

تحول معنی واژه حماسه تا سال ۱۳۱۳ (هزاره فردوسی)

محل انتشار:

دوفصلنامه تاریخ ادبیات، دوره ۱۵، شماره ۲ (سال: ۱۴۰۱)

تعداد صفحات اصل مقاله: ۲۴

نویسندگان:

فاطمه حمصیان کاشان - دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

شهرام آزادیان - گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

در این پژوهش تلاش شد با توجه به فرهنگ ها و متون و مطبوعات، سابقه معنای حماسه استخراج شود. در فارسی حماسه به معنی نوع ادبی اپیک (epic) است. سابقه این معادل گذاری در فارسی کم است. پیش از آن این واژه در عربی به سه معنا به کار می رفت: ۱. شجاعت، ۲. قصاید و قطعاتی در ادبیات عرب که بیشتر مبتنی بر بیان مفاخر قبیله و و فرد بودند، و ۳. نوعی گزیده شعر. احتمالاً از حوالی سال ۱۸۲۸ م. حماسه در زبان عربی در برابر اپیک قرار گرفته است و پس از آن تا مدتی این واژه به همین معنا به کار می رفته، اما از زمانی عربی زبانان واژه ملحمه را در برابر اپیک قرار داده اند. در زبان فارسی نیز، تا پیش از اینکه حماسه به معنای یکی از انواع ادبی به کار رود، به همان معنای ای به کار می رفته است که در عربی رایج بوده؛ هر چند نمونه های کاربرد این واژه به این معنای در فرهنگ های فارسی بسیار اندک است و در متون هم زیاد به کار نرفته. در زبان فارسی، ظاهراً نخستین بار در روزنامه کاوه حماسه به معنی امروزی به کار رفته است، البته این روزنامه در ایران چاپ نمی شده. پس از آن کم کم این معنای امروزی در مطبوعات و کتاب ها به کار رفته است. البته تا مدت ها این واژه هم به معنای قدیم به کار می رفته (به ویژه معنی فخر) و هم به معنی جدید؛ مواردی نیز دیده شد که این واژه طوری به کار رفته است که هر دو معنا را می توان از آن استنباط کرد.

کلمات کلیدی:

حماسه، حماسه ابوتمام، شعر حماسی، مجله کاوه، ملحمه

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1633415>

